

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : **JUDr. A. Š.**, nar. X. X., bytom v S., P. č. X., proti žalovaným: 1/ **Sociálna poisťovňa - ústredie v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8 a 2/ **Sociálna poisťovňa, pobočka v Senici**, Hollého ul. č. 1219, o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej 1/ z 23. februára 2010 číslo X. a žalovanej 2/ z 8. decembra 2009 č. 700-0740000609-GC04/09, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 29. marca 2011, č.k. 24S/23/2010-68, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 29. marca 2011, č. k. 24S/23/2010-68 **z r u š u j e** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave uznesením z 29. marca 2011, č. k. 24S/23/2010-68, prerušil konanie o návrhu na preskúmanie rozhodnutia žalovanej 1/ z 23. februára 2010 číslo X., ako aj rozhodnutia žalovanej 2/ z 8. decembra 2009 číslo 700 0740000609-GC04/09 do právoplatného rozhodnutia všeobecného súdu o neplatnosti poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/, vedeného na Okresnom súde v Senici pod sp. zn. 11C/32/2011.

V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd poukázal na skutočnosť, že uznesením Krajského súdu v Trnave z 25. januára 2011, č. k. 24S/23/2010-58, bol návrh na určenie neplatnosti poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 2/ vylúčený na samostatné konanie s poukazom na § 244 ods. 1, 2 a 3 OSP, ako aj ďalších ustanovení, lebo v rámci správneho súdnictva možno preskúmať len rozhodnutia alebo postupy správnych orgánov, nie však existenciu, či neexistenciu právneho vzťahu, resp. neplatnosť vzniku vzťahu. Konštatoval, že v danom prípade je zrejmé, že žalobca podal na krajskom súde žalobu, ktorou navrhol

rozhodnutia správnych orgánov o zaplatenie poistného vo výške 697,07 € za obdobie august 2003 až december 2003 zrušiť. Ide o riadne prieskumné konanie proti rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré patrí do právomoci Krajského súdu v Trnave. Vzhľadom na okolnosť, že žalobca svoju žalobu odvodzoval od skutočnosti, že jeho poistný vzťah nevznikol a samotný vznik poistenia považoval za neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, bola uvedená žaloba vylúčená na samostatné konanie a postúpená Okresnému súdu v Senici na konanie, ktorý ju vedie pod sp. zn. 11C /32/2011.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca. Uviedol, že požaduje, aby Krajský súd v Trnave v konaní, ktoré trvá viac ako jeden rok, pokračoval naďalej. Konštatoval, že zodpovedanie otázky existencie poistného vzťahu nemôže byť dôvodom na nepreskúmanie zákonnosti dotknutých rozhodnutí žalovaných 1/ a 2/ na Krajskom súde v Trnave.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie bez pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 247 ods. 1 a 2 OSP podľa druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je podkladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa na základe uvedenej žaloby nevyžiadal od žalovanej 1/ a 2/ administratívne spisy a neskúmal zákonnosť rozhodnutí o poistnom, ktoré žalobca žiadal preskúmať, lebo na základe nesprávneho právneho názoru dospel k záveru, že jeho rozhodnutie závisí na posúdení predbežnej otázky, a to na skutočnosti, či došlo k platnému vzniku poistného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/. Nesprávne právne posúdil charakter tohto právneho vzťahu a dospel k záveru, že žalobca sa domáhal okrem preskúmania rozhodnutia o poistnom aj vyslovenia neplatnosti poistného vzťahu, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie a považoval tento poistný vzťah za vzťah súkromnoprávneho charakteru.

Nemožno pochybovať o práve súdu prerušiť konanie, ak jeho rozhodnutie závisí na posúdení otázky, ktorú sám nemá právomoc riešiť. V danej veci však došlo k prerušeniu súdneho konania bez toho, aby táto podmienka bola splnená. Rozhodovanie o poistnom vzťahu medzi účastníkmi nepatrí do právomoci súdu v občianskoprávnom konaní, ako sa mylne domnieval súd prvého stupňa, práve naopak, súd v správnom súdnictve je povinný skúmať pred rozhodnutím o žalobe, či poistný vzťah medzi účastníkmi vznikol zákonne. Nepochybne uniklo pozornosti súdu, že vznik poistného vzťahu v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení patrí do oblasti práva verejného, lebo je súčasťou systému zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia, ktoré tvoria oblasť práva verejného. O takýchto vzťahoch súdy v konaní o súkromnoprávných žalobách rozhodovať nemôžu.

Ak zodpovedá verejnému záujmu, aby vznik, zmenu a zánik takýchto poistných vzťahov ako aj ich trvanie a následky z nich reguloval štát a vstupoval do nich aj proti vôli účastníkov (takúto reguláciu vo veciach sociálnych aj realizuje) potom základné kritérium, ktoré odlišuje vzťahy súkromného práva od vzťahov práva verejného určuje, že vznik zmena zánik alebo trvanie poistného vzťahu v dôchodkovom poistení patria do práva verejného. Právo štátu vstúpiť do takýchto právnych vzťahov proti vôli ich účastníkov bolo naplnené, lebo vznik poistného vzťahu v dôchodkovom poistení v súčasnosti upravuje zákon č. 461/2003 Z.Z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v aj v minulosti bola ich úprava súčasťou verejného práva.

Z dôvodu, že na základe zákona patrí do právomoci štátu vstupovať aj do dvojstranných právnych vzťahov účastníkov verejnoprávnych poistných systémov aj proti ich prípadnej vôli, nemôže byť existencia poistného vzťahu z nich predmetom konania súdu na základe súkromnoprávnej žaloby.

Krajský súd v Trnave uznesením z 25. januára 2011, č.k. 24S/23/2011-58, preto bez právneho podkladu vylúčil žalobu na preskúmanie platnosti poistného vzťahu, ktorý vznikol medzi účastníkmi na samostatné konanie a po právoplatnosti uznesenia postúpil vec na ďalšie konanie Okresnému súdu v Senici, ktorý ju vedie pod sp. zn.11C/32/2011 a ktorý v konaní o nej bude musieť skúmať otázku svojej právomoci.

V dôsledku tejto skutočnosti nezodpovedá zákonu ani uznesenie, ktorým súd konanie o preskúmanie rozhodnutí o poistnom prerušil, lebo neexistovala otázka, ktorú by súd v tomto konaní v správnom súdnictve riešiť nemohol z dôvodu, že na takýto postup nemá právomoc. Ak mal súd právo riešiť aj otázku platného vzniku poistného vzťahu medzi účastníkmi (a to v rámci skúmania zákonnosti postupu žalovanej 1/ a 2/) mal žalobu, ktorou sa žalobca domáhal vyslovenia neplatnosti poistného vzťahu dôchodkového poistenia posúdiť podľa jej obsahu a potom nemohol vec postúpiť súdu na rozhodovanie o súkromnoprávnej žalobe a nemohol z tohto dôvodu ani konanie prerušiť. Po správnom posúdení otázky svojej právomoci mal skúmať dôvodnosť žaloby, podanej proti rozhodnutiam žalovanej 1/ a 2/ o povinnosti žalobcu zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie za sporné obdobie.

Možno podotknúť, že o otázke platnosti vzniku poistného vzťahu medzi účastníkmi nemohol súd rozhodnúť rovnakým spôsobom, ako o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia, ktorými žalovaná 1/ a 2/ zaviazali žalobcu priamo zaplatiť poistné. V správnom súdnictve súd skúma len zákonnosť správnych rozhodnutí, a to aj z hľadiska dodržania všetkých náležitostí (materiálnych aj formálnych) ktoré vyžaduje zákon.

Odvolačný súd preto zastáva názor, že Krajský súd v Trnave sa mal v konaní zaoberať otázkou, či poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou 2/, resp. 1/ z 5. februára 2001 na základe prihlášky občana na dôchodkové zabezpečenie, ako osoby dobrovoľne dôchodkovo poistenej, vznikol v súlade so zákonom.

Sám však postupoval v rozpore so zákonom, keď uznesením z 25. januára 2011, č. k. 24S/23/2011-58, určenie neplatnosti uvedeného poistného vzťahu vylúčil na samostatné konanie s tým, že o ňom rozhodne Okresný súd v Senici, kde už bola vec poslaná a konanie o určenie neplatnosti poistného vzťahu je vedené pod sp. zn. 11C/32/2011. Toto rozhodnutie odvolací súd vecne preskúmať nemohol, lebo proti nemu podanie odvolania nie je prípustné. Môže však vysloviť presvedčenie, že v ďalšom konaní okresný súd bude skúmať svoju právomoc a pri rozhodovaní sa s dôsledkami jej nedostatku vysporiada.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní o podanej žalobe v tejto veci bude v zmysle § 244 a nasl. OSP zo všetkých zákonných hľadísk preskúmať rozhodnutie žalovanej 1/ z 23. februára 2010 číslo X, ako aj rozhodnutie žalovanej 2/ z 8. decembra 2009 číslo 700-0740000609-GC04/09 s tým, že v tomto konaní sa musí vysporiadať aj s otázkou vzniku

a trvania poistného vzťahu medzi účastníkmi od 5. februára 2001, znova vo veci konať a rozhodnúť.

Odvolačí súd z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave z 29. marca 2011, č. k. 24S/23/2010-68, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 221 ods. 1 písm. h, ods. 2 OSP).

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o trovách celého konania (§ 224 ods. 3 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová